

Zagreb, 15. listopada 2020.

Z A P I S N I K

Devetog (elektronskog) sastanka Predsjedništva i Nadzornog odbora Akademije poljoprivrednih znanosti (APZ) održanog 02. listopada 2019.

Nazočni članovi Predsjedništva i Nadzornog odbora, označeni oznakom (+):

Akademik Ferdo Bašić, professor emeritus (-)
Prof. dr. sc. Matija Domaćinović (+)
Dr. sc. Smiljana Goreta Ban (+)
Prof. dr. sc. Zoran Grgić (+)
Prof. dr. sc. Vlado Guberac (+)
Prof. dr. sc. Jasminka Igrc Barčić (+)
Prof. dr. sc. Darko Kiš (+)
Professor emerita Gordana Kralik (+)
Prof. dr. sc. Tajana Krička (+)
Prof. dr. sc. Edi Maletić (+)
Prof. dr. sc. Boro Mioč (+)
Prof. dr. sc. Nikola Mirošević (-)
Dr. sc. Slavko Perica (+)
Prof. dr. sc. Davor Romić (-)
Prof. dr. sc. Zlatko Šatović (+)
Prof. dr. sc. Nikola Stipić (-)
Akademik Franjo Tomić, professor emeritus (+)
Prof. dr. sc. Tomislav Treer (+)
Prof. dr. sc. Sonja Vila (-)
Izv. prof. dr. sc. Zvonimir Zdunić (-)
Prof. dr. sc. Krunoslav Zmaić (-)

Sastanak je vodio Predsjednik Akademije poljoprivrednih znanosti Franjo Tomić. Budući da je sastanku nazočilo 14 članica i članova Predsjedništva i Nadzornog odbora ispunjen je kvorum, te će sve odluke biti statutarno pravovaljane.

Predsjednik Franjo Tomić je predložio sljedeći Dnevni red:

1. Prihvatanje zapisnika s osmog sastanka.
2. Izvješće o događanjima u svezi APZ od prošlog sastanka.
3. Rasprava o članku novinara Martina Vukovića objavljenog u poslovnom tjedniku „Lider“.
4. Razno.

• Dnevni red je prihvaćen s 14 glasova 'za' i jedim 'protiv'.

AKADEMIJA POLJOPRIVREDNIH ZNANOSTI

Svetošimunska cesta 25, HR-10000 Zagreb, Hrvatska • OIB: 78732556191 • IBAN: HR6623600001102641832
e-mail: apz@agr.hr • <http://apz.agr.hr>

Rasprava je bila po pojedinim točkama dnevnog reda.

1. Pribvaćanje zapisnika s osmog sastanka

• Zapisnik osmog sastanka je jednoglasno usvojen bez rasprave.

2. Izvješće o događanjima u svezi APZ od prošlog sastanka.

Predsjednik APZ Franjo Tomić izvijestio je kolegice i kolege o aktivnostima APZ od prošlog sastanka Predsjedništva i Nadzornog odbora održanog 16. prosinca 2019.

(a) Održali smo Izbornu skupštinu APZ i izabrali smo nove članove (ukupno: 6 redovitih članova i 5 članova suradnika).

(b) Povjerenstvo, na čelu s kolegom Srećecom, izradilo je prijedlog Pravilnika o nagradama. Međutim, Predsjedništvo i Nadzorni odbor dali su primjedbe na sadržaj prijedloga. Nadopunu Povjerenstvo još nije dostavilo i zamolit ćemo kolege iz Povjerenstva da ga dostave za idući sastanak.

(c) Uredili smo prvi svezak Zbornika naše Akademije. Na mrežnoj stranici APZ nalazi se njegov cjelovit sadržaj, u kojem su radovi za znanstvenog-stručnog skupa: „Razvoj hrvatske poljoprivrede u skladu sa ZPP Europske unije za razdoblje 2021-2027“. Uspjeli smo i klasično tiskati prvi svezak Zbornika. Sredstva za tiskanje smo dobili, na temelju natječaja, od Grada Zagreba. Sada raspoložemo s primjerkom Zbornika za svaku članicu i člana Akademije. Držimo prvi svezak Zbornika uspješno tiskanom prvom publikacijom s korisnim radovima naše Akademije. Stoga namjeravamo Zbornik poslati na adrese određenih institucija i pojedinca, nadajući se da bi na taj način mogli doprinijeti unapređenju poljoprivredne znanosti i struke.

Poznato je kako je početkom ove godine došlo do pandemije koronavirusa. Time se mijenja način rada i života svih nas. U javnosti prevladava mišljenje o nepovoljnoj našoj poljoprivredi. Uvozimo oko 50% hrane. Zbog toga, uz postojeće poticaje, nastaje potreba za još većim ulaganjem u razvoj poljoprivrede. Naime, u uvjetima pandemije ističe se da bi moglo doći do zatvaranja državnih granica i do većih neprilike u opskrbi hrane. Stoga se u javnosti i nacionalnim službenim tijelima, a posebno od stručnjaka, naglašava potreba boljeg korištenja postojećih dobrih prirodnih uvjeta i opredjeljenje za strateški čvršću poljoprivrednu orijentaciju u svrhu ostvarivanja uspješnije poljoprivredne proizvodnje i samodostatnost poljoprivrednih proizvoda koje sada uvozimo. Na taj način pomogli bi i našem turizmu koji je, u vrijeme pandemije „ranjiv“ i više nesiguran, a za nas vrlo značajan.

Mi, dobar dio članova naše Akademije, bili smo u proteklom vremenu međusobno povezani i elektronskim načinom smo se konzultirali o idejama i postupcima – kako bi naša Akademija mogla doprinijeti u rješavanju problema naše poljoprivrede u nastalim nepovoljnim uvjetima. U skladu s tim je:

(a) Kolega Ferdo Bašić poslao pismenu predstavku (vrlo vrijedan prilog) značajnim institucijama i Vladi RH o značaju tla povodom izrade novog Zakona o poljoprivrednom zemljištu.

(b) Reagirao je i kolega Davor Romić, dajući intervju portalu net.hr. Držimo jako vrijednom i korisnom analizom kolege Romića o stanju naše poljoprivrede i prijedlozima što bi sada trebalo činiti u svrhu ostvarivanja dostatne proizvodnje poljoprivrednih proizvoda koji sada nedostaju.

(c) Osobno sam (Franjo Tomić) objavio članak u Večernjem listu: „Za poljoprivredu ključni veća gospodarstva i navodnjavanje“. Preporučene su i druge mjere, za primjenu, u svrhu ostvarivanja uspješne poljoprivrede u ovom vremenu.

(d) Kolega Siniša Srećec također se javljao u dva navrata želeći doprinijeti unapređenju poljoprivrede u određenim detaljima.

Dakle, i pored pandemije članovi naše Akademije bili su se uključivali u postojeća zbivanja i pokušavali su doprinijeti popravljaju nepovoljnog stanja u našoj poljoprivredi. Međutim, naišli su parlamentarni izbori R.H. nakon kojih je imenovana dosadašnja ministrica poljoprivrede – gospođa Marija Vučković.

Vjerojatno je i to doprinijelo što je sve ostalo po starom i sve što smo mi u tom vremenu predlagali ostalo je nažalost zanemareno.

(e) U rujnu (07. rujna 2020.) kolega Danijel Jug organizirao je tradicijsko međunarodno savjetovanje u Osijeku i pri tom je održao okrugli stol: „Dezertifikacija, degradacija zemljišta, suša – stare prijetnje novi izazovi“. Okruglom stolu bio je nazočan kolega Ferdo Bašić. Pozdravio je sudionike u ime Razreda za prirodne znanosti HAZU i APZ, a kolege Danijel Jug i Ivica Kisić, te kolegica Irena Jug imali su uvodna predavanja. Prema prispjelim informacijama, okrugli stol bio je uspješan pa se u ime Predsjedništva APZ zahvaljujemo kolegama Jugu, Bašiću i Kisiću kao i kolegici Jug. Na iduću sjednicu Predsjedništva pozvat ćemo kolegu Danijela Juga za podnošenje službenog izvješća o održanom okruglom stolu.

(f) Treba reći da je za 09. rujna 2020. bio pripremljen okrugli stol Odjela za interdisciplinarnu znanost naše Akademije (organizatori dopredsjednica kolegica Tajana Krička i kolegica Vanja Jurišić, član suradnik) – „Važnost poljoprivrede u cirkularnom biogospodarstvu i vrijednosnom lancu proizvodnje naprednih biogoriva“. Nakon obavljenih konzultacija odgođen je ovaj okrugli stol zbog koronavirusa za povoljnije vrijeme. Upućujemo zahvalnost kolegicama Tajani Krička i Vanji Jurišić na uloženom trudu, uz nadu da će se ovaj okrugli stol uspješno realizirati u povoljnijoj prilici.

(g) Sada se priprema znanstveni skup u Poreču povodom 145 obljetnice Instituta za poljoprivredu i turizam: „Održiv razvoj poljoprivrede i turizma u nastalim klimatskim promjenama“, 12. studenog 2020. Organizatori skupa su: Razred za prirodne znanosti HAZU, Akademija poljoprivrednih znanosti i Institut za Poljoprivredu i turizam Poreč. Cjelovita tri plenarna rada i sažeci dospjelih radova pripremaju se za tisak. Držimo da će ovaj veći broj radova predstavljati vrijedan doprinos poljoprivrednoj znanosti i struci. Nadamo se da ćemo skup uspjeti održati, i pored postojeće pandemije, klasično ili online načinom.

U raspravi su gotovo svi članovi Predsjedništva i Nadzornog odbora podržali navedene aktivnosti Akademije i odali priznanje kolegicama i kolegama koji su doprinosili uspješnom radu u razdoblju od prošlog sastanka.

Kolega Ferdo Bašić je izvijestio kolegice i kolege o napretku u pripremi Poljoprivredne enciklopedije. S pripremom Poljoprivredne enciklopedije se unapređivalo, Uredništvo enciklopedije imenovano od Predsjedništva u sastavu Bašić, Mirošević, Igrc-Barčić izvršilo je brojne poslove: imenovalo voditelje pojedinih tematskih skupina, priredilo abecedarij natuknica, a za neka područja su već i pripremljeni tekstovi natuknica. Tu se osobito založio kolega dr. sc. Josip Kovačević, kojemu (za sada) velika hvala. Enciklopediju vidimo u 6 svezaka - tomova, a za najozbiljnijeg izdavača enciklopedije vidimo Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Preliminarni razgovori su već obavljeni. Čim se novoustoličeno čelništvo Leksikografskog zavoda uigra, a pandemija omogući, izaslanstvo APZ u sastavu Tomić, Mirošević, Igrc-Barčić ide na pregovore i proceduru, a zatim svima nama slijedi prikupljanje sredstava i zahtjevan, ali nama drag posao pripreme tekstova za prvi svezak.

• Navedeno izvješće je jednoglasno usvojeno.

3. Rasprava o članku novinara Martina Vukovića objavljenog u poslovnom tjedniku „Lider“:

Vjerojatno ste svi pročitali članak. Ipak, u ovom trenutku napisat (pročitat) ćemo samo dva bitna detalja napisana u članku. Citat: „Što je još jadnije? To da rektor našeg najstarijeg sveučilišta, dva akademika s Agronomskog fakulteta, šest profesora emeritusa i sedamdeset redovitih profesora još nisu pustili glas kojim bi osudili dekanovo djelovanje i zatražili njegovo odstupanje. Zašto šuti Akademija poljoprivrednih znanosti?“ i „Je li nam se akademska zajednica zaista spustila na tako niske grane da trguje svojim znanjem i utjecajem? I što naši poljoprivrednici onda mogu očekivati od te zajednice dok ne spere ovu ljagu?“ Završen citat. Ove riječi i rečenice napisane su na temelju insinuacije vezano za povod pisanja autora ovog članka. One su nepravdične i neistinite. Na temelju ovih riječi vrijeđa se i narušava ugled poljoprivredne znanstvene zajednice i sve nas pojedinačno znanstvenike članove Akademije poljoprivrednih znanosti, jer se zna tko su dva akademika Agronomskog fakulteta, tko su 6 profesora emeritusa, koji su 70 redovitih profesora. Znade se koje su znanstvenice i znanstvenici - članovi Akademije poljoprivrednih znanosti. Stoga, ne

prihvaćamo ove uvrede, već ih u cijelosti odbacujemo. Odbacujući i napisane optužbe upućene znanstvenoj poljoprivrednoj zajednici i njezinim članovima, želimo nastaviti s djelatnošću i ulogom naše Akademije u svrhu daljnjeg razvoja poljoprivrednih znanosti i struke.

U skladu s tim predsjednik Franjo Tomić napomenuo je da moramo biti svjesni sadašnjih velikih problema, koji postoje već duže vrijeme, u našoj poljoprivredi. Jedan od temeljnih problema je zemljište, a upravo traje javna rasprava o izmjeni Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Poznati su nam problemi: Nemamo sređene zemljišne knjige i katastar; nemamo potrebnu evidenciju o državnom, a pogotovo o zemljištu u privatnom vlasništvu; imamo puno nekorištenog i godinama zapuštenog zemljišta. Sada, u vremenu izmjene Zakona o zemljištu, koji se čini 19-ti puta, nameću (pojavljuju) se kupci, koji bi kupnjom poljoprivrednih površina unijeli još veće probleme u poljoprivredu te dodatno otežali poljoprivrednu proizvodnju i egzistenciju poljoprivrednih gospodarstava. Posebno bi otežali egzistenciju mladih ljudi, među njima i dobar dio njih sa završenim obrazovanjem u poljoprivrednoj struci. Oni bi bili još više primorani napuštati svoju zemlju i zarađivati kruh u drugim zemljama.

U ovom trenutku kupci se pojavljuju za kupnju većih površina u Tovarniku pa bi kupili čak i površine cijelog Belja, Vupika, posebno naše vrlo plodne površine u istočnoj Hrvatskoj. Zbog toga je nužno da mi, APZ, upravo sada, pokušamo doprinijeti nužnoj izmjeni Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Poznate su nam posljedice, koje bi se ubrzo mogle dogoditi prodajom poljoprivrednog zemljišta. Nakon prodaje zemljišta država gubi mogućnost utjecati strateški na: Usmjeravanje razvoja određenih poljoprivrednih grana, potreban uzgoj pojedinih kultura i domaćih životinja; stvaranje veličine gospodarstava (OPG) koji su proizvodnim kapacitetima i financijski održivi; stvaranje veličine gospodarstava za potrebne određene specijalizirane ili mješovite proizvodnje; omogućavanje potrebnog razvoja obrazovnog i znanstvenog rada; utjecati na obveznu obradu državnog poljoprivrednog zemljišta. Prodajom zemljišta, prva generacija koja bi ga kupila sigurno bi zemljište obrađivala. Međutim, generacije koje bi nasljeđivale zemljište upitno je kako bi s njim gospodarile, uz veliku vjerojatnost da bi veći dio zemljišta postao zapušten, kao što se već duže vrijeme oko 40% privatnog zemljišta u nas ne obrađuje. Ova zapuštena zemljišta obrasla su i potreban je veliki napor i ulaganja za njegovo ponovno osposobljavanje za poljoprivrednu proizvodnju. Sve te moguće nepogodnosti mogle bi ubrzo naići privatizacijom (prodajom) poljoprivrednog zemljišta, dok korištenjem državnog poljoprivrednog zemljišta primjenom zakupa ne mogu (ili teže mogu) nastati ovi problemi. Država može svojom pravilnom strategijom utjecati na uspješan razvoj održive poljoprivrede.

Mi preporučamo korištenje državnog zemljišta prvenstveno dodjelom zakupa. Ugovorom o zakupu primjenjivali bi se uvjeti koji bi uzimali u obzir određenu veličinu površine ovisno o specijalnosti poljoprivredne proizvodnje (djelatnosti): ratarskoj, stočarskoj, voćarskoj, vinogradarsko-vinarskoj, povrćarskoj, ili raznolikoj mješovitoj proizvodnji. Tako bi se zadovoljili veći broj pravih poljoprivrednika (pozitivno utjecalo na demografska pitanja) i ostvarila održiva gospodarstva (OPG) s uvjetima za ostvarivanje uspješne tržišne poljoprivrede. Temeljem toga, o korištenju državnog poljoprivrednog zemljišta putem prodaje ili zakupom, *predlažemo da se provede nacionalni referendum*. Budući da je poljoprivredno zemljište nacionalno dobro, korisno bi bilo da se referendumom cijela zajednica odluči o načinu njegovog korištenja. Kolegice i kolege, ukoliko ste suglasni s ovim prijedlogom, naša Akademija poslala bi ga mjerodavnim državnim tijelima. U našoj namjeri pomaganja u rješavanju pojedinih problema u poljoprivredi, a u ovom trenutku pomaganja u izmjeni Zakona o poljoprivrednom zemljištu, najučinkovitije ćemo pokazati svoje vrijednosti i uloge koje nam pripadaju, kao znanstvenoj instituciji u poljoprivredi. Time želimo nastaviti s djelatnošću i ulogom naše Akademije u svrhu daljnjeg razvoja poljoprivrednih znanosti i struke.

Na kraju izlaganja predsjednik APZ je predložio usvajanje prijedloga da se uputi podnesak o provedbi nacionalnog referenduma o korištenju državnog poljoprivrednog zemljišta putem prodaje ili zakupom.

U raspravi kolegica i kolega istaknuto je da se radi o ozbiljnom problemu hrvatske poljoprivrede, te podržavaju sve napore i rad kolega koji se uključe u rješavanje navedene problematike. Ipak, većina članova smatra da inicijativa vezana uz raspisivanje referenduma nije najbolji put unatoč činjenici da je to najdemokratskiji oblik izražavanja.

Kolega Slavko Perica je istaknuo da "bez temeljne znanstvene analize zašto je do toga došlo, zašto je kod nas zemlja do te mjere zapuštena, a u drugim zemljama nije, nećemo naći rješenje. Za tako nešto,

potrebna nam je povijesna interdisciplinarna znanstvena analiza nas i drugih usporednih zemalja. Kad nađemo uzroke, rješenje će nam se samo kazat'."

Kolegica Smiljana Goreta Ban je istaknula da "Rješavanje problema poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva sveobuhvatan pristup koji onda uključuje izmjene niza dugih vezanih zakona (npr. Zakon o vlasništvu) te koordinacije na nivou većeg broja resora u Vladi. Trebamo biti svjesni kaosa koji vlada na terenu te ozbiljnosti situacije. Problem se može riješiti, kao i svaki drugi, ali samo ukoliko postoji jaka politička volja, te ako je na čelu Vlade osoba koja je spremna izgubiti slijedeće izbore. Kozmetičke izmjene zakona koje se događaju već godinama i gdje se cijeli fokus uglavnom svodi na to hoće li zemljištem raspolagati JLS ili Agencija očito ne dovode do napretka. Vjerujem da APZ ima stručnjaka sposobne promišljati taj problem na nove i efikasne načine te doprinijeti iznalaženju rješenja." Neki su se članovi Predsjedništva i Nadzornog odbora složili s mišljenjem kolege Slavka Perice, odnosno kolegice Smiljane Goreta Ban, a nekolicina njih nije se izjasnila u vezi referendumu.

- Članovi Predsjedništva i Nadzornog odbora APZ mišljenja su da je svaka rasprava o navedenom članku suvišna i ispod razine ovog tijela.
- Prijedlog o provedbi nacionalnog referendumu o korištenju državnog poljoprivrednog zemljišta putem prodaje ili zakupom nije usvojen.

4. Razno

Predsjednik kolega Franjo Tomić je izvijestio da Hrvatsko agroekonomsko društvo organizira po drugi puta znanstveno-stručni skup pod nazivom 'Inovacije: Jamstvo budućnosti agrobiznisa u Hrvatskoj'. Predsjednica društva i redovita članica APZ prof. dr. sc. Marija Cerjak predlaže da i ove godine naša Akademija bude suorganizator skupa. Skup će se održati u sklopu obilježavanja 160-te Obljetnice Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima, 27. studenog 2020. u Križevcima. Napominjemo da smo mi poslali naš pristanak zbog vremenskog roka s nadom da su Predsjedništvo i Nadzorni odbor s tim suglasni.

- Prijedlog je jednoglasno usvojen.

Predsjednik Franjo Tomić je zahvalio kolegicama i kolegama koji su sudjelovali u radu sastanka.

Nakon održanog sastanka napomena predsjednika je: Budući da su članovi Povjerenstva za izradu i izmjenu Zakona o poljoprivrednom zemljištu redoviti članovi APZ: prof. dr. sc. Zoran Grgić (zamjenik prof. dr. sc. Stjepan Husnjak) i prof. dr. sc. Krunoslav Zmaić (zamjenica prof. dr. sc. Tihana Sudarić), preporučamo da svojom aktivnošću doprinesu kvalitetnom Zakonu, jer o pravilnom gospodarenju, korištenju i zaštiti zemljišta temeljno ovisi ostvarivanje uspješne poljoprivrede.

Glavni tajnik
Prof. dr. sc. Zlatko Šatović

Predsjednik
Akademik Franjo Tomić